

Leven door de Geest in vrijheid en liefde

Lessen uit de Egyptische kerk en uit Galaten 5

Willem-Jan de Wit, m.m.v. Ephraim Masoud en Maurice Gaber

“Als wij door de Geest leven, laten wij dan ook door de Geest wandelen” (Gal 5:25 HSV).

Let op het onderscheid tussen “leven” en “wandelen” in dit vers:

- “Als wij door de Geest leven”: de Heilige Geest is de bron en onderhouder van ons geestelijk leven.
- “Laten wij dan ook door de Geest wandelen”: laten wij in het spoor van de Geest gaan, laten we de Geest volgen.

De NBV vertaalt: “Wanneer de Geest ons leven leidt, laten we dan ook de richting volgen die de Geest ons wijst.”

A. Lessen uit de Egyptische kerk

De drie ‘piramides’ van de Egyptische kerk: martelaren, monniken en theologen.

- **Martelaren.** De Heilige Geest geeft de martelaren geloof en heiligt hen om onverschrokken de dood tegemoet te gaan.¹
- **Monniken.** Geestelijke oefeningen (*spiritual disciplines*), bijvoorbeeld: mediteren op Bijbelwoorden, stilte zoeken, voortdurend innerlijk gebed, vasten, vieren, geven/delen.
- **Theologen.** Vergoddelijking (*deification*). De kerkvaders benadrukken dat de Heilige Geest mensen vernieuwt naar het beeld van Christus, dat het beeld van God in hen wordt hersteld, dat ze steeds meer op God gaan lijken. Dit noemden ze ‘vergoddelijking’ (‘theosis’ of ‘deificatie’), deel krijgen aan de goddelijke natuur (vgl. 2 Pet 1:4).² “Het Woord werd vlees, opdat wij god zouden worden” (Athanasius [ca. 296–373]).

Athanasius, *Ad Serapionem* 1.19:

Wanneer de Heilige Geest aan ons wordt gegeven (“Ontvang de Heilige Geest,” zei de Zaligmaker), dan is God in ons; want Johannes

---

¹ Zie voor deze gedachte bijvoorbeeld <http://www.suscopts.org/resources/literature/277/church-of-martyrs/>.

² Zie voor tal van citaten van de kerkvaders over dit onderwerp het Wikipedia-artikel “Divinization (Christian)”, [https://en.wikipedia.org/wiki/Divinization_\(Christian\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Divinization_(Christian)).

schreef: “Als wij elkaar liefhebben, woont God in ons; hierbij weten wij dat we in Hem wonen en Hij in ons, omdat Hij ons van zijn Geest gegeven heeft.” Maar indien God in ons is, dan is ook de Zoon in ons. Want de Zoon zelf zei: “De Vader en Ik zullen komen en zullen in hem woning maken.” Verder, daar de Zoon leven is—want Hij zegt “Ik ben het leven”—, wordt gezegd dat wij tot leven worden gebracht door de Geest.

B. Vragen in de Egyptische kerk vandaag (bijdrage van Maurice Gaber en Ephraim Masoud)

1. Wat is het verschil tussen de stem van het menselijk geweten en de stem van de Heilige Geest?
2. Wat doet de Heilige Geest in het dagelijks leven van de gelovigen?
  - De Heilige Geest vergezelt ons en geeft ons troost in onze verdrukking/nood.
  - Deze begeleiding en inwoning van de Heilige Geest helpt ons het voorbeeld van Jezus te volgen, waardoor het voor ons mogelijk wordt te delen in de goddelijke natuur.

C. Enkele praktische vragen en richtlijnen

1. “Ruimte geven aan de Heilige Geest”. Moeten wij ruimte geven aan de Heilige Geest of scheidt de Heilige Geest zelf ruimte in ons? (DL 3/4, art. 11: de Heilige Geest maakt de wil gewillig.)
2. Moeten wij de Heilige Geest ons de weg laten wijzen – heeft Hij een plan voor ons leven – of moeten we zelf onze verantwoordelijkheid nemen bij belangrijke keuzes in het leven (zoals studiekeuze, nieuwe baan)?
3. Merken wij de Heilige Geest alleen op in zaken die we zelf niet kunnen verklaren of zien we Hem ook aan het werk in zaken die op zich ook gewoon verklaarbaar zijn?
4. In hoeverre zie je in wat je tot nu toe gevormd heeft tot wie je bent (opvoeding, opleiding, etc.) de leiding van de Heilige Geest?
5. Hoe ga je om met ervaringen dat de Heilige Geest je direct lijkt aan te spreken? Of dat je bijvoorbeeld helemaal vol wordt van Gods liefde?
6. Hoe ga je om met teleurstellingen, als je dacht de Heilige Geest je de weg wees, en het leven toen toch anders liep?
7. Hoe verhouden ‘geestelijke oefeningen’ zich tot algemene adviezen voor een gezonde levensstijl en meditatietechnieken, etc.?

8. Geestelijke oefeningen zijn geen ‘trucjes’ om snel een bijzondere ervaring van de Geest te krijgen. Soms moet je door een gevoel van langdurige leegte of van hevige strijd heen.³
9. Denk niet te individualistisch over de Heilige Geest. De kerkvaders benadrukken ook dat de Geest de leden van het lichaam aan elkaar en aan het Hoofd verbindt en zo de kerk tot een eenheid maakt. Gaven van de Geest zijn bedoeld voor opbouw van de gemeente.⁴

D. Galaten 5

Doel:

- Leren over leven en wandelen door de Geest: vrijheid, liefde, strijd tussen vlees en Geest, vrucht van de Geest
  - Relatie leggen met je eigen leven
  - Leren meditatief Bijbel te lezen
- a. Eén deelnemer leest de volgende verzen uit Galaten 5 voor. Lees rustig mee en neem even tijd om te begrijpen wat er staat.
  - b. Een tweede deelnemer leest de verzen uit Galaten 5 nogmaals voor. Welk vers of welke woorden trekken in het bijzonder je aandacht? We zijn nu 10 minuten stil. Enkele vragen die je kunnen helpen bij het overdenken van een vers:
    - Hoe heeft het vers dat in het bijzonder je aandacht trok te maken met jouw leven? Welke herinneringen uit het verleden roept het op? Hoe wijst het je de weg voor de toekomst?
    - Ken jij de vrijheid waar het hier over gaat, of zoek je daar juist naar?
    - Ervaar je de strijd tussen vlees en Geest in jouw leven?
    - Wat zie jij van de vrucht van de Geest (samengevat: liefde) in jouw leven?
    - Hoe help dit vers je om meer te wandelen door de Geest (in het spoor van de Geest te gaan)?
    - Hoe is het om tien minuten stil te zijn om over een vers te ‘mediteren’?Schrijf je belangrijkste gedachten op.
  - c. We houden nu een kort rondje waarin ieder kort aan mag geven over welk vers of welk onderwerp hij of zij verder door zou willen praten. Vervolgens spreken we over de belangrijkste zaken verder.

---

³ Zie bijvoorbeeld Athanasius van Alexandrië, *Verleidingen in de woestijn: Het leven van de heilige Antonius*, vert. Vincent Hunink (Amsterdam: Athenaeum, 2002).

⁴ Zie bijvoorbeeld *Catechismus van de Katholieke Kerk*, §§797–801 en A. van de Beek, *Lichaam en Geest van Christus*.

Galaten 5 (HSV):

1. Sta dan vast in de vrijheid waarmee Christus ons vrijgemaakt heeft, en laat u niet weer met een juk van slavernij belasten. *[Of: Om vrij te zijn heeft Christus u vrijgemaakt. Blijf dan staande, ...]*
6. In Christus Jezus heeft namelijk niet het besneden zijn enige kracht, en ook niet het onbesneden zijn, maar het geloof, dat door de liefde werkzaam is.
13. Want u bent tot vrijheid geroepen, broeders, alleen niet tot die vrijheid die aanleiding geeft aan het vlees; maar dien elkaar door de liefde.
16. Maar ik zeg: Wandel door de Geest en u zult zeker de begeerte van het vlees niet volbrengen.
17. Want het vlees begeert tegen de Geest in, en de Geest tegen het vlees in; en die staan tegenover elkaar, zodat u niet doet wat u zou willen.
18. Als u echter door de Geest geleid wordt, bent u niet onder de wet.
22. De vrucht van de Geest is echter: liefde, blijdschap, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, zelfbeheersing.
25. Als wij door de Geest leven, laten wij dan ook door de Geest wandelen.

E. Slot

Vind je dit een goede samenvatting van de workshop? Of moeten we nog iets aanvullen/wijzen?

“Leven en wandelen door de Geest betekent leven in ware vrijheid en liefde (Gal. 5). De kerkvaders stelden in dit verband dat de Heilige Geest een mens ‘vergoddelijk’, deel laat hebben aan de goddelijke natuur, het beeld van God in de mens vernieuwt. Leven en wandelen door de Geest is zo voor ieder een persoonlijke weg, maar het hoofddoel is voor allen gelijk.”

Studietip: een handzaam overzicht over de leer van de Heilige Geest in de Bijbel, de geschiedenis van de kerk en tegenwoordig is: Veli-Matti Kärkkäinen, *Pneumatology: The Holy Spirit in Ecumenical, International, and Contextual Perspective* (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2002).

Dr. Willem-Jan de Wit werkt via de GZB als docent Bijbelwetenschappen en systematische theologie aan het Evangelical Theological Seminary in Cairo. Op wjdwn.nl kun je meer lezen over zijn werk en ervaringen in Egypte. Ook kun je hem volgen op Facebook, Twitter en LinkedIn.